

SZERKESZTŐI IRODA

Magyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENEZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Évi díj 16 frt. Negyedévi 4 frt.
Hónapi 8 frt. Egy hónap helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Árjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENEZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NÁPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttíri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Könnyű pénzszerzés.

Sohasem volt nagyobb a könnyű
pénzszerzésnek vágya, mint ebben a
korban, mely a szükségleteket fölsí-
mítja a végtelenségig. Több a küzdés-
vágy, mint a boldogság, az amit az em-
ber elkövet, hogy lépést tarthasson
a társadalommal, fényben és jól-
étben azokkal, akik kedvezőbb anyagi
helyzetben vannak.

És bizony a tisztességes munkának
értéke távolról sem áll arányban
az igényeivel. Különösen a hiva-
sági emberek számára van megnehe-
sítve az élet, hogy a díjazások általán-
osan két évvel előtti mértékre szab-
ják, tekintetbe vétele nélkül annak,
amely azóta a megélhetés közel két-
száz százalékkal drágább.

Természetes, hogy ily viszonyok
alatt erőteljes az emberekben a könnyű
pénzszerzésnek vágya és hogy keresik a
módot, melyekből munka nélkül jö-
vetelt lehetne meríteni.

Egyik részen a sorsjegy-láz járja,
mely a sok ember végzetét okozó
játék, mely hatásonként emészt meg
és kimeríti a vagyonát. Még mások
keresik a kártyához, mely rengeteg
szegény embernek képezi alapját a
munka nélkülözése.

Hanem mindez kevés volt még,
mely látszik.

Kellett a lotrisáznak az a módja,
amelyet eddig csak avatottak gyá-
rosok. Általánossá kellett tenni a
lotrisájakot, mely olyan sok vagyon-
t emészt el, hogy a börze emberevének
még van miből új milliókat szerez-
ni munka és szorgalom nélkül, egy-
részen az által, hogy lépékre csálnak
egy csalatnak egy tömeg baleset.

Mert a fényes hintókban terpesz-
kedő nagy börtönök között baleset
akad azoknak az áldozatoknak, kik
névük név végzetes játékdühvel be-
hódolnak a börze üzleteibe és szol-
gálatkészek a börtönök segítségével lassan-
osan behatolnak a hinárba, mely-
ből minden szabadulás, csak dobzó
mellől.

Sok jámbor vidéki ember háza
alatt megdőltek már a dobos börze-
játékokból kifolyólag. És a szeren-
csétlenség az, hogy a szomorú példá-
ról nem okul senki, mert a börze-já-
tékosok többnyire titokban tartják
az üzleteiket. Akkor is, ha megga-
zdagodtak azok után, ami igen-igen
ritkán történik, akkor is ha az adja
háza a koldusbotot, a mi viszont
mindennapos dolog.

Sajátságos lélektani oka van en-
nek a titkolódzásnak mind a két eset-
ben. A meggazdagodók szívesenlik a pénz-
szerzésnek ezt a módját és a körrel,
melyben élnek, azt akarják elhitetni,
hogy vagyoniukat becsületes munkával,
szorgalommal gyűjtötték. A tönkreju-
tók pedig szintén szívesenlik a köny-
nyelműségüket, meg aztán tudják azt
is, hogy a börze bukottjai elvesztik
nemcsak hitelüket, de a jóra való em-
bernek bizalmát, becsületét, sőt szánal-
mát is.

Mindamellett folyik, egyre folyik
a börze-játék és újabb meg újabb ál-
dozatokat kerít hatalmába azoknak a
lelketlen közvetítőknek segítségével,
akik minden körülmények között meg-
kapják a maguk jutalmát, akiket te-
hát a börze, mások börtönének árán csak-
ugyan egész biztonságban juttat köny-
nyű keresethez és vagyonhoz.

Nem is nyugszanak ezek a hollók
gonosz mesterségük kiterjesztésében és
a nagy igényekre hajló balekek egész
tömegét sodorják veszedelembé keze-
tetéseikkel.

Izsek a hollók, akik az erkölcsi-
lombok testein hisznek, ma már nem
csak a kereskedők között toborzák
a klienseket, hanem sorba veszik a
gazdákat, tisztviselőket és mindazo-
kat, kikről azt hiszik, hogy be-
lehet rajtuk nyuzni pár ezer forint
börzeütközésére és egy nagy csomó
proviziót.

Néhány évtől kezdve képest, hihe-
tetlen, minő széles körbe képződött a
titkos börze-játékosoknak, akik még az
otthonukban valamelyik zugában, csa-
ládjuk előtt is rejtve, elolvassák a „Mer-
cur”-t, melyben szemérmetlenül rózsá-
sított cikkek jelennek meg a börze-
spekuláció csodálatos aranyhegyeiről, irány-
zatos számvetésekkel. Ezek a kimuta-
tások képezik a csalétket, melylyel az
áldozatokat törbe viszik, hogy aztán
annál borzasztóbban ábránduljanak ki
a szédítő aranyálmóból!

Az üzleti lapoknak emez alantas
ügynökösködésével szemben kétszeres
kötelessége a tisztességes sejtőnek, hogy
a könnyűhívókat óvja attól a vesze-
delemtől, melybe hanyathomlok ro-
hannak.

A Szilágyi-Horánszky-ügy.

A Horánszky Nándor orsz. képviselő és
Szilágyi Dezső igazságügyminiszter közt fel-
merült affaire békés elintézését nyert, meny-
nyiben a négy megbízott nem talált okot a
fegyveres elütésre. A jegyzőkönyv, melylyel

a segédok az ügyet befejezték, a következő-
képen hangzik:

Jegyzőkönyv. Felvétel 1891. okt.
24-én a Horánszky Nándor orsz. képviselő
és Szilágyi Dezső m. kir. igazságügyminiszter
urak közt fennforgó becsületbeli ügy tárgyá-
ban. Szilágyi m. kir. igazságügyminiszter ur,
a képviselőház folyó és hó 22-iki ülésé-
ben tartott beszédében a következőket mon-
dotta: „En soha ebben a házban magánbe-
szélgetést, négyesemközt, fel nem hoztam és
felhozni nem is fogok és pedig nem fogok
azért felhozni, mert minden biztosítékot né-
külöz az bizonyos urakkal szemben, hogy a
magánbeszélgetésben történtek elferdítés, el-
fejtés, elhallgatás, hamis előterjesztés...”
(Horánszky Nándor: Az a kérdés, hogy je-
len van-e ezeknek bármelyike!) „ellenbizosi-
tassanak.” (Horánszky Nándor: Jelen van-e
ezeknek valamelyike? Feleljen, miniszter ur!)
„A képviselő ur mindenesetre elfelejtett és
elhagyott valamit,” stb. Horánszky Nándor
ur ama szavában „bizonyos urak” és „ham-
is előterjesztés,” melyek ő rá is isehettek
vonatkozhatók, becsületét látnak, meg-
bizta Kaas Ivor bárót és Bolgár Ferenc
képviseleket, a kik f. október hó 23-án
megjelennek Szilágyi Dezső igazságügymi-
niszter urnál, hozzá, azon kérdést intézték.
Valjón a fennebbi szavak alatt Horánszky
Nándor képviselő urat értette-e? Szilágyi
Dezső igazságügyminiszter ur azt válaszolta:
„Ott van az, a mit mondtam, ahhoz hozzá
nem teszek semmit, el sem veszek semmit.”
Horánszky Nándor ur meghívottjai kijelen-
tették, hogy küldjék nevében ama sértő ki-
fejezéseket elégtételt követelnek. Szilágyi
Dezső igazságügyminiszter ur kijelentette,
hogy ezt tudomásul veszi, Keglevich
István és Széll Kálmán valóságos
belső titkos tanácsos országos képviselő urak
bizta meg képviseltetésével. — E. hó
24-én a két fél meghívottjai Keglevich
István gróf ur lakásán összejövetelkezvén,
a lovasias elintézés tárgyalásába bocsá-
koztak. Első sorban azon kérdéssel fogla-
koztak, vajon fennforgó-e becsületbeli és
vagyon mindkét fél becsületét és teljes ép-
sége érdekében meg kell-e a fegyveres
eléglettel vagy sem: mindkét fél megbízott-
ai, a tényállás beható megvizsgálása után,
azon egyetértéssel meggyőződésre jutottunk,
hogy a Szilágyi Dezső ur által a képviselő-
ház f. év és hó 22-iki ülésében mondottak a
maguk összefüggésében Horánszky Nándor
urra nézve nem képeznek becsületértést, és
hogy ennél fogva fegyveres elégtételnek helye
nincsen. Minél fogva részünkről az ügyet be-
fejezettnek jelentjük ki. Kelt mint fent. Széll
Kálmán s. k., Keglevich István gr. s. k.,
mint Szilágyi Dezső igazságügyminiszter ur
megbízottai; Bolgár Ferenc s. k., Kaas Ivor
s. k., mint Horánszky Nándor képviselő ur
megbízottai.

Országos vagy világkiállítás?

— Gróf Zichy Jenő röpirata —

Az országos ipartanács legutóbbi ülés-
ei alkalmával Baross Gábor kereskedelmi
miniszter előterjesztésére tudvalegőleg abban
állapodott meg, hogy a millennium alkalmá-
ból nemzeti kiállítás rendezésék. Ezzel szem-
ben gróf Zichy Jenő már kezdetől fogva
azt az álláspontot foglalja el, hogy a nem-

zet ezeréves fönnállását világkiállítással ün-
nepelje meg. Nézetét ki is fejtette egy em-
lékiratban, a melyet még január 30-án adott
át a miniszterelnöknek és a melyet egész
terjedelmében közöltünk. Most gróf Zichy
Jenő egy röpiratban kel álláspontja védel-
mére, a melynek előszavában a következőket
mondja.

Meglepetéssel értesültem az okt. hó 5-iki
hétfői lapokból, hogy az országos ipartanács
október hó 4-én tartott ülésében foglalko-
zott e tárggyal és oly határozatot hozott
mellyel — állítólag a világkiállítás ügye szu-
peráltnak volna tekinthető. Hogy a hírlapok
ez egybehangzó közlése rám nézve meglepé-
tés volt, ez természetes. Hiszen az országos
ipartanácsnak okt. 2-ára egybehívott ülésén
magam is részt vettem. Az ülés elején meg-
hallgattam a kereskedelemügyi miniszter ur
által megállapított és általa felolvasott napi-
rend minden pontját. Ebben a milleniumi ki-
állításról szó nem volt.

És a kereskedelemügyi miniszter ur az
ülési folyamán sem tartotta érdemesnek, ne-
kem a világkiállítási emlékirat szerzőjének
megemlíteni, hogy a kiállítás ügyét a napi-
rend letárgyalása után eszmecsere tárgyává
akarja tenni.

Másnap a képviselőházban közöltem a
miniszter urnal, hogy fontos gazdasági ügyek
faluza szólnak. Megkérdeztem tehát, hogy
nem fog-e más tárgyat is az ipartanács na-
pirendjére tűzni?

A miniszter ur ezt válaszolta:
— Ismered az általam felolvasott na-
pirendet; más fontos tárgy nem kerül szö-
nyegre. Bátoran mehetsz dolgozni után.

Előzetesítés után ipartanácsai ülés-
ek harmadik napján nyugodt lélekkel utaz-
tam egyik birtokomra.

Rendkívüli meglepetés volt rám nézve,
hogy e tárgy meg szönyegre került s az
ülésen való távollétem alatt — az országos
ipartanács részéről — elintézését is nyert.
Sajnálatommal kell kifejeznem a fölött, hogy ne-
kem, a világkiállítási eszme megpendítőjének,
a miniszterelnök urhoz intézett memorandum
szerzőjének nem volt az alkalom megadva
arra nézve hogy a nagyfontosságú tárggyban
nézeteimet, indokaimat előadjam.

Mivel pedig a milleniumi ünnepek és
az ezeknek kapcsolatos kiállítás ügye, mint ez
ünnepeknek kimagasló központja, sokkal fon-
tosabb és sokkal aktuálisabb érdekelt képe-
nek, semhogy azok fölött egyszerűen, minden
érdemleges vita, a kérdésnek minden oldal-
ról való megvilágítása nélkül, napirendre tér-
hetnének: mivel nekem — a miniszter ur szí-
ve jóvoltából — nem lehetett alkalmam az
országos ipartanácsban e kérdésre nézve igény-
telen nézetemet előhaladni:

alkalmat kell keresnem, hogy nézetei-
met e tárggyban újból és alaposan megvilá-
gosítsam és tüzetesen elősoroljam azokat az
okokat, melyek engem egy a millenium al-
kalmából hazánkban rendezendő világkiállít-
ás eszméjének lelkes propagálására birtak.

Igaz, hogy sokkal egyszerűbb, sokkal
rövidebben tudhatnék volna e dolgon, ha a
kereskedelemügyi miniszter ur ez említett
ülés elején velem kegyes lett volna kö-
zölni azt a tervet, — hogy a kiállítás
ügyét napirendre szándékozik hozni, mert ez
esetben — bármily fontos dolgaim voltak is
a vidéken — végig kívártam volna az ülést

mint ezt már két ízben tettem, a mikor ar-
ról volt szó, hogy e tárgy a tanács elé kerül.
E két ízben e tárgy — nem tudom mi ok-
ból — levétetett a napirendről s ha most
mégis sorát kellett ejteni a tanácsnak, bi-
zonyára csak én vesztettem vele, de talán
némi előny ezzel szemben az, hogy most sok-
kal tüzetesebben lehet és kell vele foglal-
koznom.

Kell pedig azért, mert kötelességemnek
tartom felfogásomat e kérdésben kifejtési
első sorban a szakminiszter urnal szemben,
a ki méltán kíváncsi lehet azokra a vezé-
reszmékre, melyek engem e kérdés felszine-
vetése alkalmából áthatottak, másodsorban
kötelességem igazamat védelmezni az iparta-
nács mindazon tagjai előtt, a kik az eszmét
saját meggyőződésük álláspontjáról nemcsak
nem helyeselték hanem határozottan elle-
neztek is, végre harmadsorban igazolnom kell
e tárggyban való eddigi tevékenységemet a
nagy közönség és főleg az érdekeltek ipar-
os és termelő közönség előtt, mely a világkiál-
lítási mozgalom élén engem látott s mely-
nek joga van azokat az okokat megismerni,
a melyek e mozgalom megindítására és ter-
jesztésére indítottak.

E hármas ok is elég volna, hogy
nézeteimet e nagyérdemű ügyben kellő részle-
tességgel kifejtsem, de mindezeknél van még
fontosabb és messzebb ható okom e kérdé-
nek újból való alapos szellőztetésére s ez az:
hogy nem tudok az országos ipartanács ha-
tározatába belenyugodni és fellebbezem az
ügyet a közvéleményhez és a magyar parla-
menthez, melyek ezzel a közel jövőben be-
hatóbban foglalkozni fognak.

Sokkal fontosabb, nemzetünkre messze
kibővítő ez a kérdés, semhogy egyetlen bármely
avatott közegnek határozatával azt végleg
elintéztéknek tekinthetők. Sokkal fontosabb
ez a kérdés, semhogy a miniszterelnök e-
ben — az érdekeltek körök és magának a nem-
zetnek meghallgatása nélkül — határozhatna.
Minden embert érdekel e kérdés, mindenki-
nek van joga ahhoz szólni s ha kevesen
élnék ma ezzel a joggal, én — talán mint az
országos iparegyesület elnöke is — kivehet-
tem magamnak azt a jogot, hogy annak meg-
vitására föl hívjam az érdeklődők és az ér-
dekeltek figyelmét.

Az úgy csak nyerni fog vele, ha min-
den oldalról megvilágítjuk s örövendes, ha
egyedül kapacitálni fogjuk tudni. A kapaci-
táció az egyetlen eszköz e kérdés helyes
megoldására, de nem az önkényes intézkedés
és bizonyos határozatokkal való preokupáció,
mely egyes kormányzati kérdésekben megjárja
de ilyen dolgokban, a melyben a nemzet
minden gondolkodó tagja érdekelve van —
nem helyes, nem tapintatos és semmi esetre
sem tüdőse.

Gróf Zichy Jenő folytatolag kifejtve né-
zeteit a világkiállításokról általában, hang-
súlyozza, hogy a nemzeti ünnepünk alkalmá-
val rendezendő jubileári világkiállítás egye-
dül állandó a maga nemében. Gróf Zichy Je-
nő a világkiállítási eszméjével a francziákhoz
fordult, a kik lelkesedéssel fogadták. Egy-
hanglagon elfogadta az orsz. iparegyesület ki-
állítási bizottsága is. De legelőbb a kereske-
delmi miniszternek volt róla tudomása, ki
nem hogy ellenkezett volna, de sőt buzdított
az eszme realizálására. Ezzel szemben létre-
jött az ipartanácsnak lapunkban annak ide-
jén közölt határozata.

AZ „ELLENEZÉK” TÁRCZAJA.

1891. október 27.

A visai görbe nap.

Az óra esti tízet ütött a zsuki „Hotel
Central”-ban, nyomorúságos fagygyu-
gyu-tyánk álmosan pislantott s a hotel bérloje:
Férfi, épen a tizenegyedik vadászkalandot
beszélte, én meg azon törtem a fejem, valyon
ha már tízet nem hittem, a tizenegyedikből
valmit elbiggyek-e? midőn egyszerre a le-
járás és egy menykő nehéz problema előtt
állottam. Lefeküdni, de hová? Aludni, de
hol? Ágy nem volt se égen, se földön, se
padlón.

Oh sors te nagy nélkülözés tanító,
mennyit oktattál már s még sem fér a fe-
jembe egy vigasztaló gondolat. Pedig felidéz-
tem lelkemben az éjszanyargatás minden ne-
met, Krisztus urunk bűjtölését, a spártai if-
júk azon szokását, hogy kemény fára és
bőrkre fektették testüket. Mindhiába! Két-
hét éjt fájdalommal kelle előkelnem végre,
hogy a kényelmes alvás helyett egész éj-
noka nyomni fognak a boszorkányok, ül-
tőim fognak a bivalók és meredek hegyek-
ről mélységekbe zuhanok. Ugy is volt. Ál-
mosan végképen kimerültem a bival és
boszorkány kalandok sokaságában. . . .

Egyszer aztán . . . oh édes kakas-
om, — legyetek álva, hogy ti nekem tá-
volról a zsuki tetőről beküldöttátok a tér-
sége:

— Kikiriki, kikiriki!

Ez jelentette a hajnalt. Ez jelentette a
nagy napot, a visai görbe napot. Szaporán
felugrottam és kiléptem az ajtón. A haj-
nali csilgag ragyogott az égen s fényes sugá-
rai tánczolva keltek versenyre a megfogyott
hold bágyadt fényével. A fastyuk már a
nyugoti égbolton kaparászott s a gönczöl
szekere Választat felé fordította rudját. Vir-
rad már. Óra, kakas csallhat, de az ég csil-
lagai az örök törvényt mutatják.

Még a nap fel sem dugta álmos fejét,
mikor mi a reggeli hidegben félíg megd-
rmedve karuczáztunk Visa felé a kigyózdó
mezei uton. Én dideregve, de bizonyos ki-
váncsisággal szemléltem a vékony ködbebur-
kolt visai erdőket, a hol nemskára hajtóva-
dászatot fogunk tartani. Mikor megérkeztünk
a tisztai lakba, még valamennyi vadász hiány-
zott. Néhány hajtó gunnyasztott behuzott
nyakkal az istállók körül, de más nem volt
sehol. Egyszer aztán porfelleg kavargott fel
a hegyek közül s egymásután érkeztek gyors
kocsikon a vendégek s végre a derék házi-
gazda, a vadászat fáradhatlan rendezője: Ba-
kó Ferenc lovag.

Ezzel aztán kezdetét vette a visai gör-
be nap. Rövid futó bemutatás után utban
voltunk az erdő felé. Mikor összeadtuk ma-
gunkat, épen 13-an voltunk. Ez a nyomorult
numerus szinte megzavart. Lehet kedvelt zsi-
dó száma, meg aztán szeretheti a passionatus
lustrista is, de én hajtóvadászaton és asztal
körül ki nem állhatom. Olyan babonás va-
gyok olykor-olykor, mint egy — Csizó.
Áz azonban aggodalmaim megszűntek, mert két
paraszt puskással 15-re kerekedtünk ki. Az
ebédet pedig a gyepen fogyasztjuk el. A gyep
nem asztal és így nem gílt a 13 szerencsét-
lensége.

Alig estem keresztül a babonás töpren-
gésen, — állásba érkezünk s néhány perc
mulva a vadász-kürt melancholikus bugó
hangon jelt adott a hajtóknak. Szent József
nem ostromoltatta külön lármával Jérikó
falait. Sokkal vitézebbnek kell vala szűletni
annak a nyulnak, a melyeknek bátorsága nem
száll az inába erre a lármára. Fegyverein-
ket keszen tarva vártuk a rohanó tapsi fü-
lesekét. Belül 80—100 ember üvöltött mint
a vihar. Minden pillanatban vártam: most,
most, most! Diána gunyosan mosolygott, ha
ugyan ide zónázott az Olympus csucsáról és
Szent-Hubertus ránczba szedte vastag szem-
öldékét, mert csupán egy nyul, egyetlen nyul
került terütekre. A második lövés egy rabló
macskát segített a tulvilágra, a melyik elva-
dulva csatangolt az erdőben.

Az első hajtás sovány eredménye nem
hangolt le senkit. Most jön a második. Ez
csak amolyan bevezetés féle volt és egy kis
gyakorlat. A java hátra van. Nem csalódtunk,
mert alig kezdődött meg a második hajtás
szapora puskapogás jelzé, hogy Diána meg-

bánta gunyolódását s az öreg Hubertus se-
gédkezik. A száraz avar itt is ott is meg-
zörrent, a mint a szaladó vad rémülve me-
nekült a hajtás elől.

Az egész vonalon dörgött a puskák s a
völgyekből üvöltő hangzavar reszkettette meg
a levegőt. Mikor a második hajtásnak is vége
volt, csak egy ifjú vadász állt szomorúan a
többi között. Csak ötet kerülte ki minden
vad, de nem kerülte ki a körültekintő házi
gazda figyelmé. A harmadik hajtás alkalmá-
val olyan helyre jutott, a hol kezének és
fegyverének biztonságát próbára tehetné. A
próba jól ütött ki. Egy hatalmas rókat teri-
tette le s ezzel a vadászat tudományából le-
tette a vizsgát kitűnő eredménnyel. Mikor
ismét összekerültünk, már pirosra sülve vár-
tak reánk a hasznos házi szárnyasok és a ki-
váló visai karbenet ültök palackokban. Mielőtt
ezekkel a test és lel. k vidámitó eszközökkel bő-
vebb ismereteket kötöttünk volna, egy fontos
aktust kellett elvégeznünk. Következett az
ifjú vadász felavatása. A keresztapai tisztet
Bakó Ferenc lovag teljesíté. A kliens nem
deresre, hanem az általa leterített rókára fe-
kűdt. Bakó kezébe vette a puská vesszőt, azt
felemelve mondá:

— Ő felsége urunk, a legfőbb vadász

nevében:

Piff!

— Szent Hubertus nevében:

Paff!

— Minden vadász nevében:

Puff!

A pálcza három gyöngéd ütessel csa-
pott a k. modhatatlan helyre és ezzel Kolozs-
vári Bálint hivatalosan felavattatott az öreg
Hubertus bácsi hírei között.

E után megkezdődött a pulyka pusztí-
tás, és minden palack nyakának a kiteke-
rése. Irtoztos ez a vadász nép. Nem kegyel-
mezett sem a bornak, sem a kappannak, sem
a sörnek, sem a sajtnak. Kegyetlen barba-
rizmussal vágta darabokra az ételt, a ki-
száradt torokkal temettk a bort.

Mikor vége volt az ebédnek az enyé-
szettől megviselt erdő felett poetikus rózsá-
szin derengett. Milyen szépen csipentett a
rigó, milyen édesen susogott a szellő, milyen
kedvesen zörgött a haraszt. Oh te piros nyel-
ve visai hegyeknek, milyen hirtelen poetává
gyúrod a kegyetlen szívű vadászt!

Este felé lsmét visszatértünk a tisztai
lakba. Utközben Bogdány Gábor kivette
fegyveréből a töltényeket s keserű humo-
rral mondá:

— Ezeket egész nap tettem és vettem,
de ki nem löttem egyszer se!

Minden nyul dicserje az urat (már mint
Gábot.)

Éjszakára Horváth Józsihoz a földim-
hez vetődtem. Ez a sciulus még jobban meg-
gőrbítette azt a napot, a melyhez annyi kel-
lemes emlék kötött.

SEESI S.

Az első kifogás — mondja a röpirat — hogy nem kell külföldi tőke. De nincs is rá feltétlenül szükség, csak a külföldi bizalmat volt jó konstatálni.

Mert itt tulajdonképpen nem is külföldi tőkére, hanem egy pénzügyi bizottságról van szó, mely mint szindikátus vezeti a kiállítás legfőbb szervezési ügyeit. Hogy e pénzügyi bizottság külföldi tőkét is igénybe vesz, ez e szervezetről nem tünik ki s nem is bizonyos. És ha a közölt szervezet szerint külföldi, vagyis francia tőke állott volna a vállalat megindítására és biztosítására rendelkezésre, ez bizonyára nem lett volna megvetendő dolog, mert ez semmi irányban sem befolyásolhatta volna annak nemzeti jellegét. Ha egy szindikátus alakul a világiállítás finanszírozására, ez hazafias büszkeségünknek nem derogálhat. Hiszen mikor az arany- és papíráradékokat kibocsátottuk, mikor legnagyobb, közgazdasági és nemzeti hivatással bíró pénzügyészeinket alakítottuk, senki sem botránkozott meg azon, hogy a külföldi tőke is jelentékeny részt vesz ezekben.

Az áldozatos nagysága sem kifogás. Igaz, hogy sok pénzbe került egy világiállítás, de már feltalálták annak módját, hogy az ily vállalatokba fektetett összegeket nem kell rendszer és számítás nélkül elhelyezni.

A világiállítás az államnak sokkal kevesebbe kerül, mint az országos kiállítás. Ha — föltéve — az állam rendezi az országos kiállítást, akkor éppen az az eset áll elő, mint 1835-ben. Az állam csináltat és épített mindent a saját költségén.

Alapozás, csatornázás, vízvezeték és építkezés pedig ismét százazrekbe, sőt millióba fog kerülni, mert az 1885-iki kiállítási területnek csak egy részét lehet majd felhasználni, s az újabb, a nagyobb terület ismét rengeteg öszezeket fog megemészteni. A világiállításban mind a kiadásokat, vagy azok túlnyomó nagy részét elvégezni a pénzügyi szindikátus, mely nemcsak az organizatorius, hanem a végrehajtási teendők teljesítésére is vállalkozik.

Fiaszkó lehet: Ez az aggodalom is felmerült. És ez is alaptalan. Eddig nem volt rá eset az újabb korban, hogy valamely nagyobb szabású kiállítás ne sikerüljön. A világiállítások mind fényesen prosperáltak, még azok is, melyeket vállalatvezéren rendeztek Belgiumban, Hollandiában és Spanyolországban. Mennyivel nagyobb lehetne tehát az érdeklődés egy a Kelet végpontján rendezendő kiállítás iránt.

A látogatottság tekintetében pedig rendkívüli előnyünk nézve az a tény, hogy a múltvi Nyugat örömmel fogja az alkalmat megragadni arra nézve, hogy megismerje népünket, nemzetünket, hazánk regényes vidékeit s általában részt vegyen ezeréves fennállásunk nagy nemzeti ünnepén.

Hátva van még a fiaszkónak egyetlen szöbe jöhető módja, a pénzügyi fiaszkó. De ez is ki van zárva. Mert — ha feltesszük is — hogy a világiállítás anyagi deficitet szenvedne, ez nem baj. Sőt majdnem kézenfekvő dolog, hogy ez a dícsőség, melyet egy világiállítás arathatnak, mégis az anyagi áldozatok jelentékenyebb mérvét is. De e tekintetben sem kell reménytelenül festelnünk a közönség elé. Hogy tényleg nincs okunk félni az anyagi fiaszkótól, erre nézve némi bizonyítékot képez az a költségvetés, melyet hozzáértő, avatott és kiállítási ügyekben járatos szakfelelősek az 1895-ben tervezett világiállításra nézve fölláítottak s általában azok a számítások, melyeket erre nézve hozzáértő emberek eddig tettek. Alaptalan tehát az a félelem, hogy e téren honfitársainkkal vagy a külfölddel szemben oly forszpözióba kerülhetnénk, melynek természetes magyarázatát megadni képesek nem volnánk.

Továbbmenve az érvek sorában a röpirat kifejti, hogy a kiállítással Budapest fel-

avattatnék a világiárosok díszes sorába. Velünk dolgoznak az egész világ, a mi esak hasznára válhat politikai pozícióknak. És csak egy nagy világiállítás terelheti a külföldi vállalkozás érdeklődését gazdasági törekvéseink felé. Jobban, mint bármely törvény, vagy állami kedvezmény. A külföldi igazán megismerne hazánkat, az idegen forgalom nagyban emelkedne az üzleti forgalom, maga az építkezés, berendezés elfoglalná a hazai ipart, a melynek munkájából kerülne ki jórészt a kiállítási sorjátek nyereségtárgya is. De a nemzeti szempontok is teljes mértékben kidomborodnának a kiállításban, mert vele kapcsolatban volna rendezendő a nemzeti műkiállítás.

Az általános kiállítás egyik legfontosabb részét képezne a retrospektívkiállítás, melynek az a hivatása, hogy a kellő szerves sorrendben mutassa be Magyarország iparát és kultúráját az első kilencz században és pedig építkezési módjának, lakásberendezésének, ruházatának s egyéb fontosabb ipari termékeinek korhú feltűntetésével. Bemutatható továbbá néhány nevezetesebb épület (visegrádi vár, Mátyás király palotája, Vajda-Hunyad) korhú utánzatban stb.

Ezekben tükröztetjük vissza a munkagondolatmenetét. Kétségtelen, hogy nagyon nyomós érveket tartalmaz a világiállítás eszméjének támogatására.

Tanítók gyűlése.

Nagy-Sajó, okt. 23.

A „Beszterce-Naszodvármegyei általános tanító-egyesület” VIII. rendes közgyűlését Nagy-Sajón, az állami-életi népiskola helyiségében, a napokban tartotta meg, mely alkalommal a gyermekek női kézi-munkái, háziipar készítményei rajz és szépirásai is kilettek állítva. Minden egyes iskola munkálatán látszott az izlés és a gyakorlati irányba való képezés. A gyűlést Szentpéteri János áll. isk. igazgató-tanító, egyesületi elnök, mindenki figyelmét lebilincselő, magvas beszéddel nyitotta meg, melyet Sebestyén József egyesületi főjegyző beszámolója követett, melyben részletesen ismertette, a központi választmány, a tantermuzejumi bizottság és fiokkörök munkálkodását constátálta mint való tény, hogy minden tőra haladás szakszerű munkálkodás és ezek nyomán eredmény tapasztalható. A központi választmány az adminisztratív teendőkön kívül feldolgozta a IV. egyetemes tanítói közgyűlés előkészítő bizottsága által kitűzött tetteket oly alakban, hogy azok által hazánk tanító-egyesületei sorában magának díszes helyet biztosított.

A fiokkörök főmunkálkodását a gyakorlati irány jellegzi, a mennyiben a legfőbb súlyt gyakorlati tanítások megtartása és azok szakszerű megfigyelésére fektették, azok rendjén törekedtek arra, hogy a paedagogia és didactica újabb és helyes igazságainak érvényét szerezzenek. Vanary Béla beszámolója polgári iskolai tanár az „Iskolai ünnepélyek”-ről tartott minden tekintetben sikerült, tartalomban és előadást. Kimondja: hogy az iskolai ünnepélyek szükségese, mert nevelik a baba szeretetet, mert az ünnepélyek által a gyermekek érzelmei nemesebbek, fokozódnak tisztulnak, mert képesek a szülői érdeklődését az iskola iránt felkelteni és ébrentartani, mert a gyermekek önbizalmát neveli és nem versenyit kelteni képes. Az iskolai ünnepélyek módjára és a megünnepelendő napokra nézve adott szakszerű utmutatást.

Az egyesületnek a IV. egyetemes tanítói közgyűlésen volt képviselője Sebestyén József ismertette a nevezett egyetemes tanítói közgyűlés határozatait, melyek után az egyesület tisztviselői karát alakította meg bizalmával megítségelvén ismét azokat, a kik

az egyesület ügyeit eddig is vezették. Elnök Szentpétery alelnök Vasary B., főjegyző Sebestyén, alelnök Siopul Jakab, Könyvtárnok Nagy A., pénztárnok Bajton J. lettek. Az egyesület lefolyása mindenkit kielégített, ürvendes körülmény, hogy azon Nagy-Sajó intelligenciája testületileg részt vett. Sajnos, hogy a vármegye érdekében gazdag, az ügyek lelkesedő kir. tanfelügyelője Dr. Kovács Gyula s szabadságon lévén a tanácskozásban részt nem vehetett, s hogy némely iskolák tanítótestületei távolmaradásukban keresték az érdemet.

A szépen sikerült napot társas ebéd fejezte be melyen, hogy szellemes felköszöntők és jó kedvben nem volt hiány, azt tán mondanom sem kell!

SEBESTYÉN JÓZSEF,
egy főjegyző

Levél.

Szamosújvár okt. 25.

Dr. Mártonfi Lajost a szamosújvári örm. kath. alginmázium derék tanárát a nagybecsereki városi főgimnáziumhoz megválasztották. A szamosújvári gimnázium egy jelesen képzett tanárát, s város pedig egy kedvelt egyént vesz el. Sajnáljuk távozását, de örömdnk előléptetésének és azért igaz szívvel gratulálunk neki.

Szamosújvárt Bábláruni Váhrán igazgatása alatt egy 9 tagból álló örmény szináturát fog három előadást tartani. Vasárnap „Kájl Váhrán” a híres és vitéz hadvezér a 7-ik században című 5 felvonásos drámát adják, végül pedig „Ibis” című egy felvonásos énekes bohózatot. Az előadás örményül fog lenni.

A szamosújvári város adóhivatalnál az adókönyveket miniszteri rendelet folytán lefoglalták. Sok baj van. A könyvek tele vannak igazításokkal. A hibás könyvek még azon időből valók mikor, — még a jelenlegi gazdasági tanácsnok adószedő volt. Az ügy megvizsgálására a décsi pénzügyigazgatóság van kiküldve.

A szamosújvári kaszinó feloszolni kész. Régebben felmerült zavarok miatt, mintegy 30-an egy iven befogják jelenteni, kilépést és egy más polgári kaszinót fognak létesíteni, melynek a polgári osztály is tagja lehet.

A szamosújvári tanácsnak f. h. 21-én zajos gyűlése volt. A két városi tanácsos összevesszett miből oly botrányos jelenet fejlődött, hogy az ülést félbe kellett hagyni.

Erdészeti szakvizsgák Kolozsváron.

Kolozsvár okt. 27.

Ma délután végződtek be a földm. miniszter által elrendelt s Kolozsvárt az erdőigazgatósági palotában lefolyt erdőri szakvizsgálatok, melyek e hó 19-én írásbeli kérdések megfajtásával vették kezdetüket s azóta szakadatlanul folynak.

Ezeknek a vizsgálatoknak célja az 1879. XXXI. t. c.-ből kifolyólag az erdészeti műszaki segédszolgálatra hivatott egyéneknek megállapítani, bírnak-e azzal a képességgel és képzettséggel, a mely hazánk egyik legtekintélyesebb főkéje: az erdők kihasználására, azok ápolására és fenntartására szükséges.

Évről-évre mind többen jöttek jelentkezni a szakvizsgák letételére, főleg annál

az oknál fogva, mert a törvény kényszeríti az erdőbirtokosokat szakképzett és vizsgázott egyének alkalmazására.

A vizsga letételére az idén legfőbbben jelentkeztek. A jelentkezők közül 44-en tudták beigazolni azokat a feltételeket, a melyekhez az engedély van kötve.

A vizsgázók közül hároman végeztek erdőri szakiskolát, egy végzett földmives iskolát, negyvenen pedig a gyakorlati szolgálatban s a Bedő Albert által irt erdészeti tanfolyvból, a nagyobb része erdőtisztje utmutatása segélyével sajátította el azokat a gyakorlati és elméleti ismereteket, a melyek az erdészeti műszaki szolgálatra szükségesek.

A vizsga jó eredményét tekintve, elismeréssel lehet szólni azokról az erdő tisztokról, a kik alárendelt közegeiket ily gond- dal és alaposan kitanították, hogy az erdészeti szolgálatnak nagyobb szakértelemmel felelhessenek meg.

A vizsgára legtöbb erdőri a beszerce naszói erdőtől a beszercei m. k. erdőigazgatóság kerületéből jelentkezett. Számuk 12-öt tett ki. A kolozsvári erdő igazgatóság kerületéből, melyben kizárólag csak vizsgázott alkalmaztatnak, 4 jelentkező volt. Megyék, egyházak, községeknél szerzette a gyakorlati ismereteket 12; magán uradalmaknál szintén 12. Vallás szerint volt 13 katolikus, 17 református, 12 g. kath. és 2 lutheránus.

A vizsgára jelentkezők az állam nyelvét valamennyie birják. Valamennyik közül csupán egy oldotta meg a kérdéseket részben románul is. Életkorra a legidősebb 53 éves, a legifjabb 20. A nagyobb része a vizsgázók életkorának 25—35 év között váltakozik.

A vizsgázók közül 11 nyert kitéző, 7 jó és 23 kielégítő osztályzatot, 3 vizsgázónak a feleletei kielégítőnek nem találtattak.

A vizsgát letett egyének nevei valamint a szolgálati hely, a hol a gyakorlati ismereteket szerzettek, a következők:

Lakó József állami erdészeti Beszterce. Lukács Áron Szilágymegye. Imre János áll. erd. Beszterce. *Schill Kristóf Szilágymegye Lónhárt Péter állami erd. Beszterce. *Horváth Károly áll. erd. Beszterce. Sipos József gr. Teleki urad.; Tankó Mihály áll. erd. Beszterce. Nagy János áll. erd. Beszterce. *Kiss András áll. erd. Beszterce. Laár Ferenc Szolnok Dobokamegye. *Tibold Ferenc társaság szolgálatában. Kasper Mihály egyházi urad. Szemesán Nekifor községi urad. *Manász Hubert Eszterházi urad. Bajáth János áll erd. Beszterce. Bende Sándor állami erdőig. Kolozsvár. *Székely Károly áll. erd. Beszterce. Medán Sándor Szd.-megye. Varga László Báuffy urad. Molnár Ist. állami erd. Beszterce. Zsigmond Antal áll. erd. Beszterce. Jakab Márton áll. erd. Beszterce. Mércuz János Szolnok D.-megye Moldován Gerászim gr. András Tiadar urad. Buday Imre Kol. erdőigazg. *Kis Károly magán urad. Antal Fer. magán urad. Décsy György K.-mon. urad. Matyei Tamás gr. Lázár Morné urad. *György László kolozs-monostori alapítványi uradalom, Stirb Mihály magán urad. Boka György egyház. urad. Jánk Ávrám kol. erdőig. *Fülöp József egyházi urad. Bumbár László magán urad. Bokor András magán urad. *Dregán Sándor kol. erdőig. Máthé Ist. egyházi

urad. *Gurzó Andor magán urad Mester János Eszterházi urad.

(A *gal jegyzettek kitéző minősítést nyertek.)

A vizsgáló bizottság elnöke volt: báró Feilitzsch Arthur erdőföldügyelő, a kolozsvári k. erdőföldügyelőség főnöke, Tavi Gusztáv k. erdőmester Beszterczéről és Somkerekü Guttáv k. főerdész Gyulából.

Az okt. 19-től szakadatlanul folyó vizsgák eredményének kihirdetése albamával. Feilitzsch Arthur elnök mindannyiszor igen szép beszédekkel intézett a vizsgázókat, lelkiükre kötvén, hogy a bizonyítványt, melyet szereztek s melynek erejéül fogja a törvény által megkövetelt minősítéssel bírnak, szerezenek tekintélyt azzal, hogy kötelességeiket mindig lelkiismeretesen, hűen és becsületesen teljesítsék.

Telefon Kolozsvár Budapest között.

Kolozsvár 1891. okt. 27.

Baros kereskedelmi miniszter az ö. hivatalos lapjaiban tegnapielőtt közléseket egy bullettint, a melyben elmondja, hogy tartotta a telefon hálózat nagyobb szabású kiterjesztését.

Ez a fejlesztés ki fog terjedni telefonvezetésekre, távirddal még nem bíró jelentékenyebb községek bekapcsolására a táviró hálózatba, hogy ezek aztán a nagy távlatok táplálói ereit képezzék. Továbbá tíz-nyolcz vidéki várost össze kapcsol a hálózattal, hogy ezek a központtal és egymással beszélgethessenek és ugyan ezekben a vidéki városokban az üzleti és társadalmi élet föllendítése céljából valamint közigazgatási szempontból is helyi telefon hálózatot rendez be.

Néven nem nevezi ugyan meg a miniszter ezt a tízennyolcz nagyobb vidéki várost, a melyet telefonnal szándékozik bekölni és össze kapcsolni, akarjuk azonban hinni, hogy ebbe az erdélyi részekre is Kolozsvár is bele van számítva.

Nem kell kétszer magyarázni ugy hisszük, senki előtt azt, hogy az erdélyi részeket s ország fővárosával miért kellene első sorban és sürgősen telefonnal össze kapcsolni. Az anyanyelvünknek mi jobb keze, védőbástyánk gyünk.

Erdélyi részünk a haza védelme s politikai akciók következtében legtöbb támogatást hozott, legtöbbet szenvedett és a saját jólétére irányuló intézkedéseket leginkább volt kénytelen a haza közügyének diadalra juttatására irányuló munkája miatt háttérbe szorítani.

Nem sok éve annak, hogy könnyűben lélegzelhetik, hogy saját háza tájéka körül s tekinthet, hogy elmaradt közművelődési lapotait, gyári, kézműipari, kereskedelmi viszonyait rendezheti.

A kormány az erdélyi részeknek sokkal tartozik, de fájdalom édes keveset ad ebből a tartozásból. Nem akarjuk mi a kormányt ezért rossz akaratlalt vádolni haza részünk iránt. Nem a rossz akarat, hanem a tájékozatlanság az oka, hogy az erdélyi részekre és ennek szívére a forgalom

A székelyek eredete.

— A Tamulok és testvéreik. —
Írta: BALINT GÁBOR.

Azon 12 testvérnépet, a melyek összesen körülbelül 46 milliót számlálnak s Kelet-India déli részét lakják a Vindhya hegységtől kezdve Komorin vagy Kumari (szűz) nevű hegyfokig, — azon csekély terület kivételével, a melyet az árya faj Maharratta, Orissa s a valószínűleg turáni faj Kol nép foglal el, — Ven. R. Caldwell püspök nagy Tamulista említett hasonló nyelvtanában közös névvel Dravidá-nak nevezte, de elég szerencsétlenül. Mert a mint a Rev. Dr. G. U. Pope, szintén nagy Tamulista a Tamul Védáknak is nevezett Tiruvalluvar, kural-ja (L. III. r.) egyszerű bevezetésében helyesen mondja, eme név a Guzerat és Maharratta áryafajukat is jelenti. Aztán a sanskrit Dravida nevet a Tamul (Tamul) alakból még akkor sem lehet kicsikarni, ha amaz tamul irás szerint Tiramida-m-nak vesszük.

Ezen származtatás ellen a tamul tudósok csakugyan is is keltek nagy megelégedésemre, mert Dél-Indiában való rövid tartózkodásom alatt magam tapasztaltam, hogy ama népekre nézve két vagy több mássalhangzóknak kiejtése szó vagy szótág kezdődött éppen olyan kinos, mint a mi népünkre nézve, a mely drót helyett tamulosan dorót-ot ejt.

A Tamul nevet próbálták a tami (egyedül) szóból származtatni, a mely szerint az „paratlan” jelentésű volna, megkísérelték a

Timorli Tén-morli (édes beszéd) összetételnek venni.

Azonban ez utóbbi szerző utalva arra, hogy a sanskrit (Tam. Vada-morli, éjszaki morgás) nyelvvel versenyző tamul nyelvvel amazok ellentétben mindig déli beszédnek (ten-morli) nevezték, azt kérdi, nem valószínűbb-e, hogy a Tamul (irva tamir) szó ebből módosult. Ő ezen származtatást védve, helyesebbnek tartja a dél-indiai turáni nyelveket Tamul-féléknek nevezni már csak azért is, mert e nyelv minden társnyelv anyja, szerintem pedig nemcsak eme társnyelvekre nézve, hanem az egész Turánra nézve is a legbiztosabb kitéző.

Minthogy az én Indiában való tartózkodásom csak pillanatnyinak mondható; azért a Tamul-féle népek bővebb ismertetésére nem bocsátkozom, hanem utalom a szíves olvasót a Ven. R. Caldwell püspök többször említett, nagy apparátussal irt munkájára. Mert eme nagy Tamulista élete nagy részét a Tamulok között töltötte s jelenleg is közöttük munkálkodik.

Az ő munkája nyomán közlöm a következőket azok számára, a kiknek az nem áll rendelkezésére.

A 12 törzs elsőjének a Tamuloknak létszáma magában Indiában 14 s fél millió Sennappa pattanau (szép-apu-város — Madaras, röviden Sennei) fővárossal. De minthogy Ceylonnak, a világ egyik legszebb szigetének éjszaki részét tisztán, a többi részét a Siugallokkal vegyesen Tamulok lakják, azonkívül pedig Peguban, Pulo-Penang (insula palmarum) Malay szigeten, Singapurban, Aden-

ben, Mauritius és Bourbon szigeteken, sőt a francia Antilla szigeteken is mint munkások elterjedve vannak: határozottan állíthatjuk, hogy a tamul nyelvet beszélők száma husz milliót is felül van még ha nem is tekintjük azt, hogy a tamul nyelvet a többi törzsek nagyobb városaiban is beszélik. Irodalmuk rövid ismertetését e bevezetés III. részében láthatni, itt csak azt említem meg, hogy a Tamulok írása az összes indiai írások között a legegyszerűsöd és legönállóbb.

A Tamulok viharos múltját illetőleg szépen mondja dr. G. U. Pope idézett művében: „Dynastic changes, Mohammedan raids and irruptions of alien races, through a dozen centuries, have changed on many things in the South:—

Old times are changed, old manners gone, And strangers fill the Pandiyan's throne;*) but the Tamil race preserves many of its old virtues and has the promise of a noble future.”

Csaknem ugyanezt mondhatjuk a magyar nemzetről s azért fölöslegesnek tartom a lefordítást.

A második törzs neve Telengu, Telugu a mit sanskrit Trilinga (három nem) szóból akarunk kicsikarni, de őszerevethető az altagi Tatárok Telengit kizi (Teleng-ek embere) nevének első részéhez, a mely mongol többes számú törzsnév Telengből. Ezek lélek száma 15 s fél millió, fővárosunk Bellari (cf. Szék.

*) A Tamul birodalmak alakulását a k. időszámítás előtti 1000 dli évre teszik s a Pándya tamul di nastia kezdődik K. e 450 k. év körül H. Morris The History of India

Belle vagy Béla-falva s régi Bell-arad;*) bell — fehér, a dél-indiai nyelvekben s így ama város Bell-nri alakból lehetett.)

Minden társnyelvek közt a telugu nyelv áll a tamultól a legtávolabbi olyan hangtani sajátosságokkal, a melyek által több éjszaki turáni szó mai alakja a tamulra vezethető.

A harmadik törzset képezik a Kannada-k (az Angolok által Canarese-alakra rontva) 9 s egy negyed millió lélekszámmal, fővárosuk Bangalore (Bengalur). Ezen törzs nevének jelentése valószínűleg: kő-ország (kal -/- nada), mert országuk csakugyan elég köves. Hogy a két hazában előforduló-nánd-, nán-, náton talu-, helynév végzet a Tamul-féle nyelvek nada, nádu, náttu (hely, vidék, ország) szavának és képzőjének felelt meg, igen valószínű.

A negyedik törzs neve Malei-y állam (hegy-birodalom) vagy európaiasan Malabar, a malabári partok hosszában és a Lakkadive szigeteken 4 millió körüli lélekszámmal, fővárosuk Cannanore (Kannan ür).

Ezek, valamint a két előbbi törzs nyelvét a b r a h m a n o k a s a n c r i t védájuk segítségével kegyetlenül megdolgozták, — de gyanításom szerint csak az irodalmi nyelvet, mert a Tamul-féle népek a sanskrit nyelvet egészen szlávok kr, pr, tr, str-betűtörletében éppen oly kevéssé gyönyörködnek, mint magunk. Midőn Bangaloreban brahman tanítóm recitalta nekem az ékes sanscrit szokat mint

*) Minthogy Béla Névtelen Jegyzője szerint a Bellarad ban székelt Mén-Maróth közár fejedelem volt ezen városból hiába akarunk szláv város címet csinálni.

kannada szokat, az udvart seprő szegény pe-reiya asszony minduntalan bele szólt, hogy azt meg azt az ő nyelvükön nem ugyanolyan. A malabári nyelv a legközelebb áll a tamulhoz, s a főkülönbség az, hogy az igaz egy végzetlen minden személyek, mint a mandus és régiebb mongol nyelvből.

Az ötödik törzs a Gond 2 millió lélekszámmal az árya Maharratta és turáni közt közzé bekelve. Ezen érdekes nyelven, a mely a nyelvünkéhez hasonló árya színezetűt mutat, csak valami biblíatörédek van s a fájdalom, a világ legügyetlenebb írásbeli sanscrittal.

A hatodik törzs a Tulu, a Kannadától délre félmillió lélekszámmal, a kiknek csaknem fele protestáns. Ezek nyelve az igazánokban minden testvérnyelvvel gazdagabb a magyar ni (infinitivus, eredetileg Székely Allatívis) rag a Gond nyelvében kívül csak ebben van meg. Irodalmunk ujabbkori kannada írással.

A hetedik törzs a Tamulok és Malabarok közt nyúló bérceket lakó Kulagy (angolul Coorg) hegyi törzs egy negyed millió lélekszámmal, mind a 12 törzsnek a legszebb faj. Ujabbkori irodalmunk kannada írással, a minthogy nyelvük is legközelebb áll a kannadához, csak hogy szótárájuk tisztább a nyelvünknél jobban meg van viselve.

A többi, kisebb számú törzsek neve: Tuda vagy Toda, Kóta. Khond, Oráon (ug Uráon) és Rázmahal.

A Nilagiri (kékhegy) nevű hegyre lakó Badaga törzs tulajdonképpen a Kannai törzshöz tartozik.

beállításánál kevesebb figyelmet fordított a királyhagón tul levő ama vidéki városokra, a melyek érdekelt egy negyed részben igényelnek akkora figyelmet, mint az erdélyi részek főhelye.

Baros Gábor mindössze csak egyszer látta a mióta miniszter hazarészünkben. Visszatérte akkor sem figyelte meg, mert csak egy futballt nyargalta keresztül az erdélyi vasúti hálózat főbb vonalait. A városokban nem sokat időzött, csak az utcáin, estele, midőn kiszállt, és egy órai sétát tett, a mi csak éppen arra volt elég, hogy főbb utcáink nagyobb épületeit szemügyre vehesse. Utazása legutóbbi jellegű volt.

A magyarok azt, hogy már egy évtized óta minden királyhagón tullevő nagyobb vidéki városnak engedélyezett telefonhálózatot, csak Kolozsvárnak nem. Személyesen, mely fél ekkora jelentőséggel sem bír, az erdélyi, már rég összekapcsolta Budapesttel telefon sodronnyal. — Kolozsvárnak iparkamara, a tűzoltó testület több rendkívül felkészült és több évi sürgősségi munkát csak nem is felelt a telefon hálózatot illetően.

Pedig speciális viszonyaink, fejlődő kultúránk, ipari és kereskedelmi állapotaink napról napra égetően szükségessé teszik azt, hogy meglegyen az az eszköz, a melyen a fővárnak közvetlenül, élő szóval érkezhettünk meg, úgy épen a levelezés időt rabló nehézségén, és a táviratozás akadályain túl.

Hízen a Morse féle távirat zongora, amely gyorsan közvetíti is az üzenetet, de a le kell először írni, aztán feladni és azután beütni a telis tele hívóval és azután az érthetelenségig magyartalanul. Ha kerül erre a válasz, a viszon válasz, hogy az üzenetbereknek, a kiknek egy szó is nagy értéket képvisel, valóságos tortúra ez. Aztán a vasut közlekedés sincs egy berendezve, a hogy azt az erdélyi és komáromi viszonyok megkívánják. A déli órákban nem érkezik vonat Kolozsvárra, s így a komáromi este és éjjel történt megállapodások postai utat vagy személyesen nem közlekedtek Kolozsvárral úgy, hogy azok még a napjainkban ide érkezzenek és felhasználhatók legyenek.

Száz meg száz fontos és viszonyainkat tekintve elősegítő körülmény indokolja sürgető szükségét annak, hogy Kolozsvár egyenlőre a fővárossal legyen összekapcsolva, miniszterrel pedig helyi telefon hálózat létesítéséről. Erre nézve szükséges, hogy a helyi hatóságok, testületek u. m. a város, a megye, a kereskedelmi és iparkamara, az Emke, az Erőszakosági egyesület, a tudomány egyesület, az állami hatóságok és testületek s a többi intézmények működési körrel bíró intézmények és testületek az érdekeket több oldalról megvilágítva a miniszterhez sürgős felterjesztést tegyenek.

Mi ajánljuk, hogy a miniszter a tiennyező város közlül Kolozsvárt lássa el a sorban telefon hálózattal, Kolozsvárt pedig össze legelőbb Budapesttel, mert sürgős ezt az erdélyi részek érdekei és sürgős az általános forgalom.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 27.

— **Uj regény.** Lapunk holnapi számaiban egy felette érdekes és kiválóan szép írt új angol regény közlését kezdjük.

Az utóbbi törzsecskék létszáma egyenlőre csak valamivel több 3000 ezernél, sőt a Nilagiri hegységben lakó s a többfajúság megismeret követő földirtókos Tudák lélekszáma csupán 752 volt ama nyelvhasonlító gyűjtés megírásakor.

A 12 törz közlül hatnak nyelve irodalmilag művelt, hatnak ellenben nincs irodalmi nyelvük, csak nyelve jobbra csak felületes nyelvtani mutatónyelvből ismeretes annyira, a mennyire. Az ismertető jobbra hittérítők, akikről pedig jobban félnek, mint saját országukról. Dr. G. U. Pope pl. 12 év alatt a hindu nyelveket és nyelvtanilag igen érdekes gyűjtés Tudáktól az én forrásom szerint csupán 12 mondatot kerített.

Pedig mennyire érdekes volna ezen műveltség és így kevésbé sanskritizált nyelvekkel egy-egy füzetek népszerűsége!

Az irodalommal bíró nyelvek ezek: tamil, telugu, kannada, mindegyik rokonirással, a hindu nyelvtanilag, tulu és kadaga kannada irással.

A tizenkét törz nyelve egymáshoz köztől olyan viszonyban van, mint a latinul származó nyelvek egymáshoz.

meg. Uj regényünk címe: „A keserű pohár”, mely egyike a modern angol társadalmi regények legjobbjának. Olvasóink figyelmét előre is felhívjuk az érdekes és mulattató olvasmányra.

— **Eső.** A hosszas és tikasztó szárazság után az éjjel és ma a reggeli órákban csendes, langyos eső áztatta meg a keményre száradt talajt. Kilátás van arra, hogy az esőzés tovább fog tartani, mert ez eddig kevés s a gazdák sem tartják az üdvösségre s főképp az ősi vetésre elégednek.

— **Kinevezés.** A kolozsvári kir. orsz. javítóintézetnél Malatinszky Lajos családőrségének a kolozsvári róm. kath. elemi népiskolához történt kinevezetése folytán megüresedett állásra az intézet igazgatója Szakonyi Géza okl. polgári iskolai tanárt Nagykanizsáról nevezte ki családőrségének.

— **Meghívó.** A kolozsvári szegénysorsú iskolás gyermekeket segélyező egyesület (Rongyos egyesület) évi rendes közgyűlést tart 1891. nov. 8-án vasárnap d. e. 11 órákor a város ház nagytértermében tartja meg, melyre a t. egyetemi tagokat, valamint az érdeklő közönséget tisztelettel meghívjuk. — A közgyűlés tárgysorozata: 1. Előki megnyitók. 2. A választmány évi jelentése az egyesület múlt évi működéséről, pénz és ráktár kezeléséről. 3. Bizottsági jelentések a pénztár és ráktár kezelésének megvizsgálásáról. 4. Pénztár és ráktár vizsgáló bizottságok kiadványa az új egyesületi évről. 5. „Ügyre” tárgyalás. 6. A tiszviselők leköszönése s az új tiszviselőket s választmány megválasztása. 7. A választmány által előterjesztendő indítvány tárgyalása. — Kolozsvárt, 1891. október 26-án. Dr. Rózsahegy Aladár elnök: Elek Gyula titkár.

— **Műsor változás.** Holnap, szerdán, a kitűzött „47-ik cikk” helyett Hunyadi Margit közbéjött betegsége folytán „A becsület” kerül színre, a ki már látta, vagy hallott valamit a „Becsület” előadásáról a kolozsvári színházban, az meg lesz e cserével elégedve, mert Suderman kitűnő színművének előadása mindig egyike volt a legkiválóbbaknak, és így bátran merjük a holnapi előadást a közönség figyelmébe ajánlani.

— **A szepítő-egyesület** javára egy forintot nyugtáit kiváltott: Andrásfiski Dániel, id. Kopp József, ifj. Kopp József, Áron Mihály Kallai Lajos. Az egyesület választmánya a nemesszövület ahakozóknak halás közönségét nyilvánítja.

— **A siketnémák intézetének** perselyes gyűjtés gyanánt Kopár Gerő „Károli” korház gondnok 3 ft 14 kr, Kikarok Boldizsár helyben 7 ft 6 kr, Grün Adolf helyett 3 ft 84 kr adakoztak továbbá Vanyasz József helyi lakos 50 kr. adományát és a sírokat fészolgabírói hivatal 7 ft. 60 kr. szelvényes gyűjtést küldött. Az intézet felügyelő bizottsága a nemesszövület ahakozóknak halás közönségét nyilvánítja.

— **Gászhir.** Gönczy Lajos k. monostori r. kath. alapítványi uradalmi volt gondnok, folyó hó 26-án délután fél 4 órákor, élete 74-ik, évében nagyvérzés következtében másfél napi rövid szenvedés után megsejnt élni. Temetése holnap d. u. 4 órákor lesz.

— **Dalestély.** A kolozsvári Polgári Dalegylet saját pénztára javára 1891. nov. 8-án a városi Redoutban tánczok egybekötött dalestélyt rendez.

— **Közügylés.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1891. évi október hó 28-án (szerdán délután 4 órákor közgyűlést tart.

— **A torda-aranyesmegyei** tanítótestület ez évi rendes közgyűlést folyó évi november 5, 6. és 7-ik napján tartja meg Tördán.

— **Járványok a vidéken.** Zala megyében most ditiitizis és a vörhőny járványos pusztít. Kis-Komáromban egy hét alatt 15 gyermek halt meg a veszélyes betegségekben Csenger községben is sok a ditiitizis beteg. A gyermekek közül már többben haltak meg.

— **Havazás Jászvásáron.** Romában már kezdődik a tél. Jászvásáron pár nap előtt nagy havazás volt s a határt mindenfelé vastag hóréteg borította el. Természetesen a levegő is meghűlt s általában téliesre fordult az időjárás.

— **A színészegyesület és a millenium.** A milleniumi kiállításban az országos színészegyesület is részt fog venni. Az egyesület elnöksége egy külön osztályban, vagy pavillonban fogja színészeti kiállítását rendezni. — Ugyancsak az ezer éves ünnepélyre az országos színészegyesület nagyobb összegű pályadíjat tűz ki a nemzeti színház, esetleg a tud. akadémia hozzájárulásával egy a magyarok bejövetelet, illetőleg a honfoglalást tárgyazó színműre, mely az összes hazai színpadokon lenne előadandó. Tervbe van véve az is, hogy a milleniumra a színész-ménáz is elkészüljön.

— **A miniszterelnök lánya.** Br. Révay Simon e hó 2-én vitte őseinek tajnai kastélyába ifju hitvesét, Szapáry Irma grófnőt. A tajnai uradalom lovas benderuma a főerdész által vezetve, Kis-Mányán várta ifju urnőjét. Tajna környékén a halmokon örömtűzek égtek. A park bejáratánál két diadalkapu volt felállítva, a kastély homlokzatán pedig transparent fén lett „Isten hozott” felirattal. A kastély bengáli tűzfényben tündöklött. A főbejárat alatt Znamenák Sándor uradalmi ügyész mondott üdvözlőt.

mire a báró felelt. Majd Usaya község lakói s az uradalmi népség és cselédség a kastély előtti tért elzárólták, az ifju báró az erkélyen megjelent s nyájás szavakban köszöntö meg — hitvese nevében — a szertett nyilvánulását. E hó 22-én reggel az uradalmi templomban Mácsay Flóris plébános az ifju házasságok jelenlétében misét mondott.

— **Rejtélyes párbaj.** Napok óta egy párbaj híre kering számtalan vállalatban, anélkül, hogy bizonyos tudnának felőle. A párbaj állítólag pozsonyban történt és mind a két félnek, kik jeles fiatal katonatisztnek Bécsben, sulyos megsebesüléssel végződött, Bizonyos az esetről még most sem tudnak s e helyütt csak a következő újabb híreztetésekkel adhatunk számot. A felek egyike Herberstein Heribert gróf, a 6-ik dregonyos-ezred főhadnagya. Herberstein Zeigmond gróf fia. Megelőzőleg valami Hunyady gróft emlegettek, a hiraazonban nem bizonyult valónak. A másik fél Lázár Béla 13. huszárezredbeli főhadnagya, aki Bécsben a lovaglő iskolához van beosztva. Herberstein gr. esztörtökön, a párbaj napján csakugyan jrt Pozsonyban, legalább onnan azt írják, hogy látták. Bécsből állítólag szerdán utazott el, s legényének azt parancsolta hogy katonai egyenruháját a mult hét szombatra küldje Pozsonyba. A legény a parancsot teljesítette. Pozsonyba érkezve, Herberstein gróf nem látogatta meg nagybátyját, a ki tábornok, s Izabella főhercegnő főudvarmestere. — Azóta aztán sem Pozsonyban, sem Bécsben nem tudnak hollettéről semmit. Hír szerint a pozsonyi határon vivott párbajban Herberstein gróf halálos sebet kapott: a golyó tüdejét fúrta át és életben maradásához semmi remény sincs. Lázár Béla főhadnagyról már többet tudnak. A főhadnagyt Bécsben van és sulyos betegten fekszik bécsi lakásán. Csak-hogy azt „mondják, állapotát nem párbaj okozta hanem a holici vadászat amelyen szerencsétlenül járt. Lázár házasa ember s a bécsi társasélettel csak nagyon kevés összeköttetést tartott fenn. A párbaj okáról azt emlegetik, hogy egy bécsi nőről van szó aki ott a legjobb körökhöz tartozott.

— **A budai kir.** Paedagogium ifjusága, a mint ezelőtt, egy évben is kegyelettel fogja megünnepelni november 1-én a budai temetőben nyugvó nagy hazánkfia emléket. Virág Benedek sirjánál Mihálk Sándor, Döbrentei Gábor sirjánál Pisztor József, Hunfalvy Pál sirjánál Pál Ernő polg. isk. tanárjelöltek fognak emlékszedet tartani és a sírokat megkoszorúzni. Mindenik sirnál az ifjusági dalárda Mészáros Jenő zenetanárjelölt vezetésével mellett gyászdalokat énekel.

— **Az aranyparaszt.** Meghalt a sárréti aranyparaszt Parasztgrófnak is neveztek Borzas Sándor uramát Szeghalmán, a hol 65 éves korában bucsut mondott az árnyékvilágban. Huszonhét év földet örökölt az atyjától és nyolczszázat hagyott a két gyermekének, azon a 400.000 ft késpénzen, tömteleten gulyán és nyájon, házon és szőlőn kívül, a melyet hangyaszorgalmával szerzett. Egész életében csak lebbencs-levelessel és esett birkahussal élt: télen ugyan ölt egy-egy emsét, de csak azért, hogy cselédjeinek legyen miből kiadni a szalonnát. Annál volt a pénzre, hogy nem tudta hogy mit csináljon vele. Néhány év előtt D. Orsay gróftól nagyobb földterületet vásárolt; ekkor a földet árát ezüstben talycsán küldte be a posta hivatalhoz. Gyermekét nem taníttatta, a béreseket közt dolgoztatta őket.

— **A strike ellen.** Párisból távirják: A kereskedelmi miniszter legközelebb törvényjavaslatot fog benyújtani a munkaadók és munkások közt felmerülő viszályok elintézésére alakítandó választott bíróságok tárgyában, mely intézménynek az a célja, hogy a strike-oknak lehetőleg eleje vétesék. (Nálunk is elkélne.)

— **Három millió egy szírvét.** Vacarescu kisasszony kárpótlása kérdésével foglalkozik most a román kormány, mely hajlandó egy bizonyos összeget fizetni a szerelmes kisasszonynak oly kikötéssel, ha kötelezi magát, hogy öt évig nem jön haza Romániába, hanem külföldön marad. A kárpótlási összeg állítólag három millió volna.

— **Bombamerénylet.** Bukarestből távirják: Reni mellett Beszarábiában a katonákkal megrakott külön vonat elé néhány bombát dobáltak. Tíz katonára meghalt, hat pedig sulyosan megsebesült.

— **A homeopátia megállapítása.** Argenti Döme váci orvos tegnap ünnepi születésének nyolczvanketedik évfordulóját. Az öreg tudóshoz, kit ötven éves orvosi jubileuma alkalmából a király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntetett ki, a külföldről még most is igen gyakran fordulnak orvosi tanácsért s legutóbb, midőn az influenza járványos pusztított, a drezdai s más külföldi orvos-egyletek kérdezték meg az ő véleményét.

— **Lázadás Kinában.** Kinából érkezett hírek szerint Fukir tartományban lázabés tört ki, amelynek középpontja Thema város. A lázadó vezére valami Sen, mintegy kétezer embert egyesített zászlaja alatt, hogy majd ezekkel megdönti a Ta-Siung dinasztia trónját. Első próbálkozása az volt, hogy megharagta biveivel a themai sódányakat. A vállalat sikerült; az állami épületeket megostromolták s porrá égették. Azután hogy további vállalataikban is szerencsések legyenek, egy szegény kínai deszkához szegtek kezénél és lábánál fogva s aztán darabokra metélték, áldozatul isteneknek. Thema városa mintegy ezer önkéntessel három napig védte, de azután megadta magát. A kormány csapatokat küldött ellent.

— **A hasfelmetsző Berlinben.** Berlinben a londoni Jack által elkövetett gyilkosságokhoz egészen hasonló eset történt. Szombaton éjjel ugyanis egy órákor egy leányt, aki a rendőrség ellenőrzése alatt áll, meggyilkolva találtak. Nyakán több szurást ejtettek, amelyek halálát okozták. Teste azonkívül egész hosszában fel volt metszve. A rendőrség 300 márka díjat tűzött ki a tettes kézrekerítésére.

— **Gyilkos miniszteri titkár.** Rómában e hó 24-ikén, a szereplő személyek kilétéből fogva, nagy feltűnést keltett gyilkosság történt. Ingrovoglie, a posta- és távirati miniszter titkára meglátogatta Rossi pénzügyminiszteri titkárt, a kivel baráti viszonyban állott. A látogatás folyamán a két fiatal ember közt szóváltás támadt, melynek az lett a következménye, hogy Ingrovoglie kiértékelte a két és leszurta Rossit. A gyilkos miniszteri titkárt elfogták.

— **Verekedő ügyvédek.** E hó 24-én este fél négy órára egy nagy összejövetel történt Zombor főútcáján, dr. Molnár Gyula ügyvéd, a Zombor és Vidéke szerkesztője és dr. Pataj Sándor ügyvéd, között. Sétálás közben dr. Sági Samu és neje, továbbá dr. Bruck ügyvéd jelenlétében Molnár és Pataj egy perigyi miatt oly hevesen össze szólalkoztak, hogy Molnár jónak látta, a sőtálló közönség nagy meglepetésére szabadkai s. okás szerint, a botját használni argumentum gyanánt. Pataj sem volt rest és botjával oly sikeresen replikázott, hogy a megsértett becstelt csak vérell lehetett tisztára mosni. Tudósítónk értesítése szerint meg is történt a párbaj, melynek eredménye két lyuk — a levegőben.

— **Árvíz Franciaországban.** Párisból távirják, a Pyrenés-Orientales és Ande megyékből árvízről érkeznek jelentések. A kár tetemes. Néhány emberélet is esett áldozatul. — Limouxból sürgönyzik mai kelettel, hogy az Ande folytonos áradása következtében sok épület összedől. Husz emberélet esett a katasztrófának áldozatul; a szerencsétlenül jártak közül többen meg a romok alatt hevernek. A hidakat elsodorta, a földet elpusztította az ár. A pusztulás iszonyu. — Narbonneból sürgönyzik, mai kelettel, hogy az áradások veszedelmes jellegű ötlenek. A vasuti forgalom megszakadt. Megtették a kellő intézkedéseket, hogy az ár által meglepett emberek biztonságba helyeztessenek.

— **A legöregebb tanító** az egész világon minden valószínűség szerint az, a ki Andermattban (Svájcban) szolgálja a nevelést. Ennek a neve Russi Columban s 1820 óta van hivatalában, tehát 71 évig szolgált. A helységnek csaknem minden lakóját az őz tanító avatta az ábécé tudományába. Érdekes, hogy az illető annak idején valószínűleg a világ legfiatalabb tanítója is volt, mert most még csak 85 éves, s így mint tizennégy éves fia kezdte meg pályáját.

— **Az istenfélő Bismarck.** Bismarck hercegről érdekes dolgok közöl egy földi német lap. 13:2-ben Bismarck, a ki akkor még csak egyszerű schönauseni Bismarck Ottó képviselő volt, és Vincke 6-liberális párti képviselő pistolypárbajt vívtak. A párbajnak március 22-én kellett volna véghez menni, de csak március 25-én történt meg. Még pedig azért, mert Bismarck a párbaj előtt az utolsó szentséget felakarta venni, de nem talált olyan papot, a ki abban résztette. Bismarck Stollberg grófhoz is fordult, hogy legyen közbenjáró a papoknál de ez a protekció sem használt.

— **Az árvíz.** Párisból távirják: Beaucair mellett tegnap este a Rohone vize 6 és fél méter magasán állott a sem pont fölött. A víz most már lassanként apad. Batnolsan a Céze vize 9 és fél méter magasán áll. 1842 óta nem volt ily magas vízállás. Comps és Valle-Bregues helységeket teljesen bekerítette a víz s naponként Nimesből visznek oda kenyert és egyéb élelmi szereket. E két helységben a postaszolgálatot hajókkal tartják fenn. — Madridból távirják, Granada és Almeida tartományokban az árvizek még mindig tartanak. A kár igen nagy. Több helység majdnem teljesen elpusztult.

— **Egő vasuti állomás.** Bernbe érkezett hírek szerint Meiringen a brükningi vasut állomása tűz ütött ki. A posta és táviró épülete leégett. A lakók be-bekaptak az indóház épületébe. Meiringen helysége, melynek több mint 2300 lakosa van, majdnem teljesen elpusztult. Brienzből sürgönyzik, hogy a meiringeni katasztrófa iszonyu. Meiringen helységében csak néhány ház maradt meg. Isenbolgen és Hausen kis falvak is leégték, 1500 ember maradt hajlék nélkül.

— **A persa sah kínesei** 140 millió márka értékű képviselnek. Gyöngyök, rubinok és smaragdok képezik a gyűjteményt. Egyik legérdekesebb tárgya a gyűjteménynek a régi persa korona, mely virágcserep formájú, csúcson egy tyuktojás nagyságú kőszörlötlen rubinttal; egy persa övön 18 fontnyi sulyú drágakövek vannak, egy kardhüvely tele van szőrv, gyémántokkal, melyek közül a legkisebb is körömmagysága. A legnagyobb smaragd akkorra mint egy dió, s bele vannak vésvé mindazon uralkodók nevére, kik azt valaha bírták. A sah mindezen kincsekből európai körutján egyet se hordott magával, ellenben vele voltak legdrágább talismánjai. Ez utóbbiak közt van egy olyan is, mely birtokosát láthatatlanná képes tenni, ha az kerül minden érintkezést a szép nemmel. A sah azonban ezt a talismánt nem akarja kipróbálni.

Az útszöbi konzul szakácsnéja.

Belgrádból igen érdekes dolgokat írnak a útszöbi osztrák-magyar konzulról, Schumker úrról.

Október 14-éről 15-ére virradóra az útszöbi cs. és kir. konzulátus ablakai egész éjjel meg voltak világítva s jámbor útszöbi polgárok nagyon kíváncsiakká lettek, hogy mi történhetett az épületben.

Reggel hét órákor a konzulátus kavasai lélekszakadva futottak Kraiusz vasúti orvosért s öt sürgősen a konzul házába hívták.

Az orvostól aztán megtudta a város, hogy mi történt okt. 14-iki és 15-iki között éjjel. A konzul szakácsnéja és gazdaszonya, Wippan Emma egy egészséges fiúgyermeknek adott életet.

A városban nagy feltűnést keltett az eset az osztrák kolonia nem örült s a katolikus püspök is elment Útszöből Prizrendre, megvárni, míg a pletykák lecsillapodnak.

Az udvarias török hivatalnokok azonban élükön Edem basa katonai parancsnokkal, nem úgy gondolkodtak, mint a gonosz európai közvélemény. Igaz, hogy — mint a következőkben látniuk, — nem is voltak olyan jól értesülve, mint az útszöbi Európa.

A főtisztviselők és tiszték Edem basával diszbe csapták magukat s a napokban bekopogtattak az útszöbi cs. és kir. konzulátus kapuján.

Schumker ur látván közeledni a díszas csapatot, szintén gálát öltött s várta, hogy miért jönnek a jó törökök. A konzulátus nagy termében Edem basa félkörbe állítja a muzulmánokat, megköszönik a torkát e szót:

— Engedje meg konzul ur, hogy mi a törökbirodalom itteni képviselői, szívünkkel gratulálunk ahhoz, hogy becses neje az örvendetes családi eseményen szerencsésen tul esett.

A konzul nagyot nyel, merőn rá néz a jóhiszemű, derék basára s így felel:

— Tisztelt uram! A dologban tévedés van. — Én nőlen ember vagyok és így semmiféle családi eseménynek nem örvendhetek.

A törökök megdöbbenve néztek egymásra. — Edem basa még mormogott valamit Törökország és Ausztria-Magyarország barátságos viszonyairól s ezzel elváltotak.

Kint azonban megegyezték a fejüket nem tudván megfajteni, hogy ez a különös gyász miért tagad el olyasmit, a mi már az egész városban köztudomású és a mit ők mohamedám álláspontjuknál egészen rendes dolognak s örvendetes eseménynek tekintettek.

Az európaiak pedig máig is nevetnek a naiv törökökön a kiket nyugodtan le szokás nézni az őszinte háremélet miatt.

Idegenek Kolozsvárt.

(Október 27.)

Központi szálló.

Mátz Frigyes építész Medgyes, Glaser Gizella N. Szabon, Varga János birtokos Fancsika, Bleier József, birtokos Fancsika. Hirsch Mór kereskedő N. Ik-lód Hirsch Vilmos birtokos N. Ik-lód, Fischer Mór birtokos N. Ik-lód, Valt és családja főhadnagya Pozsony, Scharstein H. kereskedő Beszterce, Szathmári Adolf kereskedő Szathmár, Klein Lajos kereskedő Szathmár, Fried Józsa ügyvédjelölt Munkács Morgenstern József, Bécs, Grün Moritz kereskedő Bpest, Almási Józsefné Brassó, Vén András törvényszéki elnök Erzsébetváros.

Hungaria szálló.

Petrovics Vázó honv. alezredes Debreczen, Löw Lajos kereskedő Bpest, Hecht Miklós kárbeszlő Bpest, Adler Lipót kereskedő Bpest, Geier Károly gyáros Leibach, Tolnai Reginald birtokos M. Vásárhely Wagner Hugó ezredes Gy. Fehérvár.

Blázi szálló.

Kondor István Zilah, Emanuel Adolf, Bretter Vilmos kereskedő M. Vásárhely, D. Dávid Lajos orvos Jára.

Nemzeti szálló.

Salamon Elías kereskedő Alsó-Zsuk, Dr. Farkas János ügyvéd Deés, Szándor Moritz utazó Bécs, Simay M. kereskedő Budapest, Fried Sámuel kereskedő Csucsca Arenstein Lipót kereskedő Gy. Fehérvár.

Tő-ők szálló.

Ripán Demján birtokos Szászvárt, Özvegy Lázár Ignátné Náprád, Ungur Alexander pad Teko Kohán Ignáts szeszgyáros Entrádm.

Erzsébet szálló.

Epstein Baruch kereskedő Kraszna Pojusz Sámuel kereskedő Sz. Somlyó, Hirsch Matild magányzó Török Becse, Mátyás Ilona tanítónő Aszonfalva.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTER.

A GAÁL és SCHRAMMER-féle BUTOR- ÉS KÁRPITOS-ÜZLET

folyó hó 15-én

a Belmonostor-utca 20. sz. a.

Korbuly-féle házban

a Redoute-épülettel szemben helyeztetik át.

(8-10)

H i r d e t é s e k.

Sz. 302—1891.

966. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alólt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a budapesti ker. és váltó kir. törvényszék 1891. évi 51563. számú végzése következtében Krausz K. és társa javára Frankovszky János ellen 790 forint 36 kr. s jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 615 forint 96 kr-ra becsült: különféle bolti árucikkek, 2 darab ló, 1 teherhordó lószekér, 3 darab lószerszám és 2 darab nagy ponyvából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a m.-ludasi kir. járásbírósa 1891—1891. sz. végzése folytán 790 forint 36 kr. tőke követelés, ennek 1891. évi júliushó 31-ig napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 119 forint 90 kr-ban bíróság már megállapított költségek erejéig — M.-Ludason — a község házában leendő eszközökre 1891. évi November hó 3-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-czikk 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is eladatni fognak.

Kelt M.-Ludason, 1891. évi október hó 16. napján.

GERMÁN JÁNOS,
kir. járásbírósi végrehajtó.

Szelvényssám 437.

Ezen szelvény beküldése után, ingyen küldjük a Tollette-titkok című füzetet, melynek ára különben 25 kr.

785. (6—14)

Nem lesz szeplője, bőrtakája és pörse-nése, ha szorgalmasan használja a

Dr. Arczenőcsöt . . . 35 kr.
SPITZER Mosdóvizet . . . 40 kr.
Salvator-szappant . . 40 kr.
Lyoni rizsleisztet 50—80 kr.

KÉZPASZTÁNKTÓL (60 kr.) 3 nap alatt minden kéz gyengéd és fehér lesz, csak nem szabad hamisítványokat elfogadni.

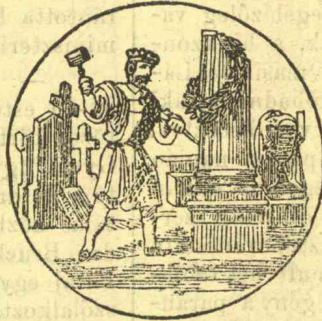
Figyeljen a teljes címre!!

különben az arcx el van rontva.
GYÁR ÉS SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

SALVATOR-GYÓGYSZERTÁR N. A. SIEBAN,
ESZÉK MELLETT.

Ismételtarúsítónak a legmagasabb engedély.

Raktár: Budapest TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél, Király-utca 12. szám.

MÁRVÁNY SÍRKŐ-RAKTÁRT

rendeztem be,

a GERENDAY A. és FIA

jó hírd budapesti márvány- és műszobrász gyárából, mely összeköttetésem által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy bármely bel- és külföldi gyárral versenyezhetek.

Raktáron tartok: szent, gránit, tiroll, szilézai, carrarai, dioriti s vörös márvány-fajokból SÍR-EMLEKEKET 8 forintól egész 3000 forintig; továbbá készítették építkezési munkákat, mauzóleumokat, kálváriákat, szent szobrokat, uti kereszteteket, keresztelő medencéket, sírszegélyeket vas-rácsosattal vagy a nélkül.

A n. érd. helybeli és vidéki közönséget ezennel tiszteltetl értesítem, hogy RÓTH ANTAL többé nincsen üzletben s velem semminemű összeköttetésben nem áll.

Részemről minden lehető elkövetek, hogy kedvező, jutányos feltételek mellett, pontos és csinos munka által a n. érd. közönség b. bizalmára magam érdemessé tegyem.

A n. érd. közönség b. pártfogását kérve, maradok

teljes tiszteltetl

743. (25—25)

Ifju REIMANN KÁROLY,
kőfaragó mester.

Hegyes vidéken nélkülözhetetlen s több kitzű gazda által elismarásban részesített

Hegyi- vagy Váltó-Ekéimet

ajánlom a t. gazdaközönség figyelmébe.

Ekéim kovácsolt vashól vannak előállítva; szilárd könnyű járás mellett sekélyebb vagy mélyebb szántásra egyszerű eljárással alkalmazhatók.

Ára darabonként taligával, a nagy-szebeni vasuti állomásnál feladva: 18 forint; taliga nélkül: 11 forint.

Nagy Szeben, 1891. október hó 10.

Rieger András,
gépgyáros.

933. (4—6)

Tökéletes felhagyás következtében

Leány- és Női téli felsők

minden áron eladatnak.

Őszi és Téli idényre

megérkeztek:

Női divat kelméim, francia Parchettek, Valeria flanelek, Cásánok, Vászna, Nagy kendők, Ágy- és asztalterítők, Tepichek stb.

Ruha elkészítését legutolsó divat szerint, kitzű szabóval eszközöltem

Egy ruhaderék és elő hossza beküldése elégséges.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

970. (1—4)

Meskó L.,

Kolozsvárt, főtér 19. szám.

Női öltönyökből nagy raktár.

FINOM DIVAT-ÜZLET

Főtér, Gr. Teleki-ház,
KOLOZSVÁRTT.

Eszedve a többfelől hangoztatott azon óhajtatást, hogy üzletemet tovább folytassam, van szerencsém a n. é. közönségnek jelenteni, hogy elhatároztam — hatóságilag engedély mellett, egy merőben

nyitni
DIVATÜZLETET

és pedig régi helyiségemben, előbbi szolid elvem szerint, szakott ár mellett.

Francia mosó barchentek, flanelek, vászon, Chifon, asztalneműk és nagykendőkből

NAGY RAKTÁR.

946. (4—x)

UJ ÜZLET

a kor igényeinek megfelelőleg lett berendezve, úgy hogy a főváros hason üzleteivel egy

mint

OLOSÓ ÁRAK

valamint szolid kiszolgálás tekintetében is a versenyt kiálja.

Hogy divat-üzlet

teljes legyen, finom kész női öltönyökkel is elláttam, valamint megrendelésre női ruhák készítését a legutolsó divat szerint elvállalom, s ennek vezetésével előnyösen ismert, volt kereskedő MERZA GERŐ urat nyertem meg, ki e szakmába tökéletes jártassággal bír.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök; ruha-megrendelésnél egy jól álló derék és alj előméréte beküldése elégséges.

Az eddig irányomban tanúsított szíves pártfogást új vállalatomhoz továbbra is kérem

Kiv. ló tiszteltetl

Gámentzy János.

Nemem. bárszong és ruhakereskedőből
GYÁRI FÖHAKTÁR.

A volt MERZA GERŐ-féle üzletben (Főtér)

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT

V É G E L A D Á S

ÁRJEGYZÉKEINEK RÖVID KIVONATA.

Duplaszéles kelmék:

1) elölött 85 kr., . . .	most 40 kr.
2) " 1 frt., . . .	55 "
3) " 1 frt 40 kr., . . .	65 "
4) " 1 frt 60 kr., . . .	90 "
5) " 1 frt 80 kr., . . .	95 "
6) " 2 frt., . . .	most 1 frt 25 "
7) " 2 frt 30 kr., . . .	1 " 40 "
8) " 2 " 40 " . . .	1 " 50 "

Jaquettek és Mantillek:

ezelőtt 16 frt., . . .	most 7 frt 50 kr.,
" 18 frt., . . .	9 " 50 "
" 20 frt., . . .	11 "
" 24 frt., . . .	13 "
" 28 frt., . . .	15 "
" 34—40 frt., . . .	20 "

Esőköpenyek féláron.

Himalaya-kendők féláron.

Himalaya kelmékből egyes ruhák féláron. — Berliner kendők féláron alul — Mosó barchentek, Kassánok, diszek féláron.

905. (17—x)

Alapított 1862-ben.

RENDES SZIDOR ÉS TESTVÉRE

ezelőtt GAJZÁGÓ ISTVÁN

női divat és Confectio áruháza, RUHAKÉSZÍTŐ MŰTERME

Legujabb FRANCZIA és ANGOL DIVATKELMÉK.

KERETEZETT RUHÁK (ROBEOK)

Jaquettek, felöltők, mantlettek, valódi berlini modellek.

Rendkívül nagy választék diszekben, u. m.: **Pelucho** és **Paszomany** kivitelben.

Nagy szőnyeg és függöny-raktár.

MINTAGYŰJTEMÉNYÜNK kívánatra BÉRMENTVE küldetik.